

We wspomnieniach o nim powraca obraz teczki, której nie chciał wypuścić z rąk. 1 września 1944 r. prof. Zygmunt Batowski został wypędzony przez niemieckich żołnierzy z domu przy ul. Brzozowej w Warszawie. Miał przy sobie notatki do właśnie opracowywanego tematu. Zginął tragicznie w okolicach Ogrodu Saskiego, a jego ciała nigdy nie odnaleziono. Tak zakończyło się życie jednego z najwybitniejszych polskich historyków sztuki, badacza, który przez ponad czterdzieści lat odkrywał dzieje sztuki tworzonej w Polsce i dla jej mieszkańców – od XVI do początków XIX w.

Urodzony 27 lipca 1876 r. we Lwowie, należał do pierwszego pokolenia historyków sztuki wykształconych na polskim uniwersytecie. Zawodowo związał się początkowo z Biblioteką Uniwersytecką we Lwowie, gdzie pracował w latach 1897–1917, w międzyczasie uzyskując doktorat i odbywając liczne podróże badawcze po Europie Zachodniej. W 1917 r. przeniósł się do Warszawy. Na Uniwersytecie Warszawskim stworzył Seminarium Historii Sztuki, późniejszy Zakład Historii Sztuki, i objął opiekę nad Zbiorem Odlewów Gipsowych. W 1919 r. został profesorem nadzwyczajnym, a od 1934 – profesorem zwyczajnym. W tym samym roku został pierwszym prezesem Oddziału Warszawskiego Stowarzyszenia Historyków Sztuki. Przez dekadę pełnił także funkcję dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. W czasie okupacji pracował w Muzeum Narodowym. Jego zainteresowania badawcze koncentrowały się wokół sztuki nowożytnej w Polsce, w szczególności epoki stanisławowskiej. Analizował kolekcje Stanisława Augusta – zbiory rycin, gemm i odlewów gipsowych – oraz twórczość artystów działających na dworze królewskim, takich jak Marcello Bacciarelli, Jean-Baptiste Pillement, Aleksander Kucharski, Johann Christian Kamsetzer czy Jean-Pierre Norblin de la Gourdain. W 1929 r. poślubił Natalię Kodym. Szybko stała się jego najbliższą współpracowniczką. Studiowała filologię angielską i historię sztuki na Uniwersytecie Warszawskim, wspierała męża w pracy badawczej, przepisując jego teksty i porządkując materiały. Z czasem wypracowała własną drogę naukową.

Wojna przyniosła niepowetowane straty. Znaczna część notatek i nieopublikowanych prac Batowskiego uległa zniszczeniu. To, co ocalało, Natalia Batowska uporządkowała i opracowała. Po śmierci męża publikowała jego teksty, udostępniała materiały badaczom, a jego niedokończone studia – jak pracę o Kamsetzerze – doprowadziła do formy naukowej rozprawy. W 1960 r. obroniła doktorat. Prowadziła własne badania, będąc jednocześnie strażniczką dorobku męża.

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

Organizator

Patroni naukowcy

Partner Strategiczny

Sponsorzy

Mecenas Edukacji

Partner Zamku

Przewoźnik Zamku

Patroni medialni

Zygmunt i Natalia

o sztuce epoki Stanisława Augusta
on the Art of the Age of Stanisław August

Batowscy

W 150. rocznicę urodzin prof. Zygmunta Batowskiego
Dyrektorka Zamku Królewskiego w Warszawie
prof. dr hab. Małgorzata Omilanowska
zaprasza na

panel dyskusyjny
połączony z inauguracją wystawy

Zygmunt i Natalia o sztuce epoki Stanisława Augusta on the Art of the Age of Stanisław August Batowscy

18 czerwca 2026 r.
Biblioteka Królewska

prowadzący:

dr Paweł Ignaczak
Zamek Królewski w Warszawie
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

Marta Zdańkowska
Zamek Królewski w Warszawie

wystawa w Bibliotece Królewskiej
19 czerwca – 12 lipca 2026 r.

(dostępna dla publiczności w ramach Trasy Muzealnej)

Projekt zorganizowany przez Zamek Królewski w Warszawie pod patronatem
Stowarzyszenia Historyków Sztuki i Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie

Program

Powitanie

9.00–9.30

Powitanie z kawą

9.30–10.00

Rejestracja uczestników
i prezentacja wystawy

Otwarcie panelu

10.00–10.15

prof. dr hab. Małgorzata Omilanowska
Dyrektorka Zamku Królewskiego w Warszawie

I.

Życiorys i wczesna działalność

10.15–11.15

Katarzyna Sójkowska
Polska Akademia Nauk Archiwum w Warszawie

dr Mariusz Smoliński
Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego

II.

Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie

11.15–12.15

dr Małgorzata Biżozór-Salwa
Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie

Przemysław Wątroba
Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie

Przerwa

12.15–12.45

III.

Kolekcja rzeźb i gemm Stanisława Augusta

12.45–13.45

**prof. dr hab. Katarzyna
Mikocka-Rachubowa**
Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk

dr Monika Dunajko-Ceglińska
Wydział Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego

Norbert Haliński
Zamek Królewski w Warszawie

IV.

Malarki i malarze Stanisława Augusta

13.45–14.45

dr hab. Aleksandra Bernatowicz,
prof. IS PAN
Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk

prof. dr hab. Joanna Sosnowska
Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk

Przerwa

14.45–15.45

V.

Norblin i Chodowiecki

15.45–16.45

dr Kamilla Pijanowska-Badysiak
Muzeum Narodowe w Warszawie

Jakub Pączek
reżyser, historyk

Zakończenie

16.45–17.15